

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 19.04.2026 nr 1-4/26/1549,
Meie 29.04.2026 KLIM/26-0453/-1K
nr 1.1-11/1747-3

Lennundusseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud härra taristuminister

Rahandusministeerium kooskõlastab lennundusseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Eelnõu § 1 punktiga 37 täiendatakse lennundusseaduse § 59 lõikega 16, milles nähakse ette, et Transpordiameti kui riikliku järelevalveasutuse tekkivad kulud järelevalvest aeronavigatsiooniteenuse osutajate ohutu ja tõhusa tegutsemise üle käesoleva seaduse § 7 lõike 7 tähenduses ning arvestades komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/317 artikli 22 lõike 1 punkti a kaetakse osaliselt õhuruumi kasutajate makstavatest tasudest.

Lennundusseadusesse kavandatav säte ise ei ütle selgelt, kas Transpordiameti kulud järelevalvest kaetakse osaliselt õhuruumi kasutajate makstavatest tasudest vahetult Transpordiametile laekuva omatuluna või läbi riigieelarve eraldatavate sihtotstarbeliste vahenditena.

Eelnõu seletuskiri ei too selles osas selgust, kuid jääb siiski pigem mulje, et silmas peetakse tasude suunamist Lennuliiklusteeninduse AS-ilt otse Transpordiametile.

Leiame, et nimetatud tasu ei saa kvalifitseeruda asutuse omatuluks ning palume eelnõu muuta sellisel, et oleks selge Transpordiameti rahastamine läbi riigieelarve (st tasu laekub riigieelarvesse).

2. Eelnõuga kavandatakse riigilõivuseaduse muutmine, millega kehtestatakse ja muudetakse mitmeid riigilõivusid. Mõistame, et eesmärk on muu hulgas uuendada lõivumäärasid vastavalt praegusele hinnatasemele ja toimingutega kaasnevatele kuludele. Seletuskirjas on mainitud, et kulupõhiste riigilõivumäärade arvutused on välja toodud lisas 1. Seletuskirjas toodud viidete linkidelt avanevad erinevad failid, kuid mõlemad on märgitud lisana 1. Leheküljel 20 asuv fail ei ole täielik, mistõttu on keeruline kokku viia RLS-is tehtud muudatust konkreetse määra arvutusega. Kuna lõivumäärade kulupõhistest arvutustest ei saa selles failis struktureeritud ja täielikku ülevaadet siis ei saa me lõivumäärade muutmist läbipaistvaks pidada. Lõivumäärade muutmisel on väga oluline tuua välja uue riigilõivumäärani jõudmise arvutuskäik koos vastavate andmetega. Vajalikke andmeid on küll kogutud, kuid nendega

tehtavad arvutuskäigud tuleks ka siduda konkreetsete sätete ja määradega. Tabeli vormis välja toodud arvutused seletuskirja lisana on hea lahendus, kuid need peavad olema konkreetsed ja täpsete viidetega muudetavatele sätetele.

Mitmeid lõivumäärasid on tõstetud mitmekordselt (nt EN § 2 punktid 23, 24, 36 jt). Suured muudatused lõivumäärades vajavad eraldi analüüsi ja põhjendust. Nende puhul on väga oluline analüüsida sihtrühma ja mõju sihtrühmale. Selliseid muutusi tehes võivad uued määrad osutada sihtrühmade jaoks liialt koormavaks, ehk väljasuretavaks, mistõttu võivad need minna vastuollu põhiseadusega.

Riigilõivu määra suuruse arvutamisel on oluline jälgida, et riigilõivumäär kataks vähemalt toiminguga kaasnevad kulud, kuid samas ei oleks väljasuretava olemusega. Samuti on määra leidmisel tähtis analüüsida avalikku huvi lõivustatud avaliku teenuse pakkumisel. See tähendab, et väga kaalukat avalikku huvi kandvat avalikku teenust võib olla põhjendatud mõnevõrra rohkem täita avalikest vahenditest.

Lõivu või selle suuruse põhiseaduspärasuse hindamisel tuleb lähtuda sellest, kas lõivu maksmise kohustus takistab põhjendamatult isikul mõne põhiõiguse realiseerimist. Siin kerkib olulisele kohale ka seletuskirjas välja toodud maksevõimelisuse põhimõte. Selle kohaldamine sõltub siiski eeskätt tehtava toiminguga või osutatava teenuse olemusest ja selle tähendusest isiku jaoks aga osaliselt ka sellest, kas isikul on võimalik loobuda toiminguga või teenuse taotlemisest. Teisisõnu, kui riigilõiv kehtestatakse olemuslikult pigem kohustusliku teenusega seotud rahalise kohustusena, kui vabast tahtest valitava teenuse hinnana, tuleb lõivu kehtestamisel rangemalt järgida põhiseaduslikke tagatisi. Seega, kui riigi osutatav teenus või toiming on isikule vältimatult vajalik, tuleb järgida ka maksevõimelisuse printsiipi ning vähese maksevõimega isikutelt ei saa nõuda teenuse osutamisega kaasnevate kulude täies mahus hüvitamist.

Rahalise kohustuse suuruse proportsionaalsuses veendumiseks on vältimatult vajalik tunda rahalise kohustuse sihtrühma ning hinnata rahalise kohustusega hõlmatud avaliku teenuse mõju kogu sihtrühmale. Riigilõive on erireeglite või erandite kehtestamisega võimalik kujundada vastavalt iga avaliku teenuse ja sihtrühma eripäradele.

3. Teeme ettepaneku muuta sõnastust sätetes, mis puudutavad erinevatele eksamitele registreerimist ja nende sooritamist. Sihtrühmal võib sätteid lugedes tekkida vale arusaam, et riigilõivu küsitakse registreerimise eest, kuid tegelikkuses võib lõivustatav toiming olla hoopis eksami vastuvõtmine või sooritamine. Näiteks võiks eelnõu § 2 punkti 18 sõnastada järgnevalt: „Lennundusloa teooriaeksamile registreerimise ja eksami vastuvõtmise eest tasutakse riigilõivu 50 eurot“.

4. RLS §-s 2 on sätestatud, et lõivude tasumist kohustavad sätted peavad tulenema valdkonda reguleerivast seadusest. Praegu ei leia me kehtivast LennS-ist või eelnõust sätet, mis kohustaks eelnõu § 2 punktis 17 väljatoodud lennundusloa hoidmise eest riigilõivu tasuma. Sellest tulenevalt on tähtis veenduda, et kõigil muudetavatel ja lisatavatel RLS-i sätetel oleks asjakohane viide valdkonda reguleerivas seaduses.

5. Seletuskirjas on märgitud, et eelnõuga kaasneb lennundusjulgestusvaldkonnas täiendava ametikoha loomisega seotud kulu. Samas ei ole märgitud, et täiendava ametikoha kulu oleks kaetud Transpordiameti olemasoleva eelarve raames. Seletuskiri viitab vajadusele käsitleda ametikoha rahastamist eelarvestrateegia protsessis ning tinglikult on see seotud võimaliku

riigilõivutulu kasvuga, mis ikkagi eeldab eraldi RES i otsust. Palume täiendada eelnõu kulude osa järgmise lausega: „Täiendava ametikohaga seotud lisavajadust menetletakse riigi eelarvestrateegia 2027–2030 protsessis. Juhul kui täiendavaid vahendeid ei leita, katab Transpordiamet lisandunud ametikohaga seotud kulud olemasolevast eelarvest“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493
Virge.Aasa@fin.ee

Rando Kangsepp 5982 5053
Rando.kangsepp@fin.ee

Kevin Kassihin 5833 1868
Kevin.Kassihin@fin.ee

Lennart Lepik 5885 1408
Lennart.Lepik@fin.ee